

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden pénteken legalább egy iven és az egyfeli tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 frt, félévre 2 frttal fizethetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ (Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz),

a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ (Gamauf Vilmos, e. titkárhoz) ezimzendők.

A hirdetési díj szabályzatot lásd az utolsó lapon

Lapfelügyelő bizottság: **Paget János** elnök; **Berde Aron**, **b. Huszár Sándor**, **Mina János**, **Szabó Samu**, **Szentgyörgyi József**.

A dohány termesztése.

A dohány hazájának közönségesen Amerikát hiszik, azonban vannak, kik azt mondják, hogy Ázsiából származik. Európába **Nicot János** — II. Ferencz követe a portugali udvarnál — által hoztatott be a **Tabaco** szigetről 1560-ban. Innen származik neve is: *Nicotiana Tabacum*.

Nagyjában a dohánynak két főfaját különböztetjük meg, nevezetesen: a virginiai és a török vagy magyar dohányt. A virginiainak hosszú hegyes levelei és vöröses virágai vannak, míg a török-dohány levelei kerekdedek, virága zöldes, a szár nagyon ág-bogas és nem nő oly magasra, mint az előbbi. — Utóbbi hamarabb megéri, a hideget jobban kiállja, kevesebb művelésre van szüksége s inkább könnyű földre való.

Természetes, hogy a mívelés által már sok alfaj állott elő, melyek azonban mind e két főfajra vihetők vissza.

Éghajlat tekintetében a dohány nem válogat annyira, mint a szőlő; de a hideg szeleknek kitett fekvést nem szereti, a hol pedig ősszel az éjjeli derék igen korán bekövetkeznek, ott nehezen, vagy éppen nem tenyész.

Falját illetőleg, legjobban szereti a porhanyó, meleg televényes földet; de — kivéven a hideg szivós agyagot, száraz homokot, a vizenyős lap- és turfaföldet, — majdnem mindenütt megterem.

A vetésforgásban rendszeren gabna után követ-

kezik, mint kapás növény. Legjobban diszlik az olyan földben, mely parlagul hevert, kivált ha az égetve lett, továbbá luczerna és lóher után. Maga után is több évig következhetik, utánna pedig bármely más növény, mely különben azon földet szereti.

Dohány alá a földet jó mélyen fel kell porhanyítani és a gyomoktól megtisztítani, éppen azért 2—3 szántást igényel, melyek közül egynek ősszel kell megtörténni, hogy a téli fagy alatt a föld kelleleg megporhanyulhasson. Erős trágyázást kíván, melyet szintén korán kell megadni. A tisztán állati trágyaanyagok inkább a mennyiségre vannak befolyással s utánuk erősebb dohány terem; míg a növényi trágya anyagok a jóságra folynak be s utánuk rendszeren gyengébb s jobb izű dohányt kapunk.

A mi éghajlatunk alatt, a dohány magot rendszeren melegágyakba vetik. A vetés idő a virginiaira nézve mártius közepe vagy vége, míg a kereklevélű török dohányt ápril közepéig mindig lehet vetni. Egy cat. holdra 7—9 evőkanálnyi mag szükséges, melyhez 13—15□ meternyi melegágy elég.

Midőn a növények a melegágyban 6 levelet hajtottak — mely idő rendszeren júniusban következik be — ki kell azokat ültetni. Kiültetés előtt két nappal a föld még egyszer megszántandó, mely, ha elég nedves nem volna, akkor az ültetvény helye ültetés előtt 1/4 órával megöntözendő. A növények egymástóli távolsága a fekvés, faj és föld szerint kü-

lönböző. Rendesen a sorok egymástól 63 centimetre huzatnak, melyben a növények 46—63 centimetrere ültetnek. Ha az idő nagyon meleg, célszerű minden növényt kevés mohával befedni. Nyolcz nap eltelte után, a netalán kipusztult növények helyett mások tétetnek.

Ültetés után néhány héttel következik egy kapálás, melyet a szükség szerint lehet ismételni, a földet ilyenkor kissé a növény tövéhez huzzák, vagy könnyebb földön feltöltögetik.

Midőn a növény virágkoronát hajtott, ez, hogy a levelek tökéletesebben kifejlődjenek, letöretik, ugy szintén a levélszögletekből kisarjadzott utánhajtások is. A száron, a szerint a mint az gyengébb vagy erősebb 6—12 levél hagyandó. A kerek levelű dohányt kevésbé kell visszametszeni, sőt ha a virágkorona letörése egészen elmellőztetik is, az sem okoz ennél oly érezhető kárt, mint a virginianál.

Az érési idő szeptemberre esik. — Ekkor van aratása is; mely azonban nagyon gyakran octóberre is átmegey. — Ha a levelek sötét sárgás foltokat mutatnak, márványozottak, lekonyulva és pergamentszerűnek látszanak, akkor elérték érettségüket és leszedhetők. — A legelső levelek hamarabb kezdenek sárgulni, ezek hamarabb leszedendők és miután rosszabb minőségűek, mint a többi levelek, később is külön tartandók. Azután — bekövetkezvén a többi levelek érése is — kezdődik a tulajdonképeni szedés. — A levelek letöretnek, alsó oldalukkal fölfelé fordítva s apró rétegekbe rakva, több óráig hagyatnak egymáson fekve, hogy kissé megfonyadjanak, azután száraz helyre fedél alá vitetnek, hol a füllesztés történik. A leveleket felállongatva nem nagyon magasan és keményen összehalmozzák, egy-két nap így hagyják, hogy jól megfonyadjanak. Ekkor azután a rakást szétszedik, a jobb leveleket a selejtesebbektől külön választják és egymáshoz nem nagyon közel fonálra füzve szellős és lehetőleg árnyékos helyre száradás végett felakasztják. Fonál helyett a füzéshez 158—190 centimeter, hosszú sima vesszők vagy pálcák is használhatók.

Legjobbnek tartják azon szárítási módot, melyet Amerikában és Franciaország déli részeiben gyakorolnak s ujabb időben Badenben és több más

helyen is igen jó sikerrel megkísérlettek:*) „az alsó levelek letöretnek, a dohánykórókat, mielőtt a többi levelek letöretnének, késsel körülmetszik, mire a kórók — félig kidölvén — meghervadnak; néhány nap mulva mindenestől behordják, hogy a levelek a kórón száradjanak meg.“

Nagybani dohánytermesztésnél közönségesen külön szárító épületek állanak rendelkezésre, gyakran azonban az ólak, magtárak stb padlásai, vagy félszerek szolgálnak e célra. Bár hol is szárítsuk a dohányt, légvonatról okvetlen gondoskodni kell, mert különben a levelek megrothadnak.

A szárítási idő alatt a levelek többször átnézendők, a netalán penészeseknek vagy rothadtaknak találtak kiszedendők.

Teljesen kiszáradtnak mondható a dohány akkor, ha a levélbordák is megszáradtak.

Ezek után az egyenlő nagyságu levelek 25—30 ával legczélszerűbben szalmával vagy tengerilapuvával esomóba köttetnek. Az így összekötött csomag forrásba megy át, melyet nagyon felfokozódni engedni nem szabad, hanem a leveleket ismételve át meg át kell rakogatni. Később a dohányt nagyobb csomókba kötjük, mignem eladásra derül.

Termésének mennyi- és minőségére befolyik a föld, az év, és a vetett faj valamint a megmunkálás is. Hozama kedvező körülmények közt egy cat. holdon 16—17 mázsára tehető száraz állapotban.

A korán letört leveleknél, a kacsok sarjadzani kezdenek és ebből némelykor még kevés másodtermés is nyerhető. Maga a kóró jó trágyaanyag, égetve sok és jó hamut ad.

Egy cat. hold dohányföldnek szabályszerű megmunkálása körülbelöl 57 napszamba kerül.

A magtermesztés legczélszerűbb akkor, ha külön történik pl. a konyhakertben; azonban lehet a dohányföldön is magot termesztetni, ha néhány szép növényt meghagyunk, hogy virágbimbói kifejlődjenek. A bimbók közül csak a legfelsőket hagyjuk meg, a többieket, hogy a megmaradottak jobban megérjenek, letörjük. Néhány tő után ezen módon elég magot nyerünk melyet télen át, ugy magtokostól együtt zsákban felakasztva tartunk el. A magvakat e tokokból rendesen csak tavasszal szedessük ki.

Sigmond Márton.

*) Dr. Pabst H. W. után Lónyai II. k. 216. l.

Utmutatás a Mezőség kopárainak befásítására.

Irta: **Fekete Lajos.**

(Folytatás.)

Gomos ültetésre az ákác nem alkalmas, mert a magoncok már az első évben igen terjedelmes gyökérzetet kapnak.

Az ákác alkalmas előertvénynek*) is, árnyttűrő fanemek megtelepítésére, mivel az első években gyors növési, későn zöldül ki és mérsékeltén árnyal. A mezőségi klíma alatt legcélszerűbb volna alája vagy közibe gyertyánt, magasabb fekvésű és északi hajlással bíró helyeken bükköt telepíteni. Ezen fanemek ugyan, szálerdő üzemben kezelve magasabb fordában elnyomják a fényigényes ákácot, de ez utóbbi korán és tetemes vigályítási fát szolgáltatna s megmaradnának a talaj-javító fanemek. Sarjerdő üzemben valószínűleg jól megférnének egymással, dacára az ákác gyorsabb növekedésének.

Az ákác megtelepítését a Mezőségen azonkívül, hogy előertvényezésre kitűnően alkalmas, különösen ajánlja azon kecsesítő körülmény, hogy minden fanem közül, melynek megtelepítésénél biztos sikerre számíthatunk, leggyorsabban szolgáltatna karókat, kisebb szerszám- és tüzfát s a gyors eredmény további erdősitésre ösztönözne, a befolyó jövedelem a telepítési költségeket korán fedezné és új telepítésre eszközt szolgáltatna.

B.) A mag beszerzéséről.

Ambár az ákác magot kereskedés útján is megszerezhetjük, de olcsóbban és jobb maghoz jutunk, ha azt magunk szedjük. Az ákác egyes példányokban a Mezőségen is eléggé el van terjedve s pompás illatu virága s azon szép lombzat miatt, melyet annak gyöngéd szárnyas levelei kölcsönöznek, a kertek, udvarok, sétányok és utak kedvelt fája; sőt igénytelenebb helyeket is, mint szőlők, gyümölcsösök gyepűjét, gyakran díszít. De már oly nagyobb ákác telepítvényekkel is bírnak a Mezőségen, melyek elég idős csirképes magot szolgáltatni. Az ákác, kivált szabad állásban, már 15 éves korától fogva majd minden évben bőven terem csirképes magot. A magvakat tartalmazó hüvelyek télen át is a fán maradnak s így ős végétől tavasz elejéig mindig szedhetők. Ez akár hernyószedő ollóval, akár létra segítségével kézzel történik. E munkánál kamókat nem kell használni, mert az ágak igen könnyen letörnek, lehasadnak. A leszedett hüvelyekből a magot legkönnyebben úgy fejthetjük ki, hogy azokat kissé vízzel megfecskenedezve, jól összevegyítve s a napon vagy még jobban sütőkemencében kenyérsütés után, ha az már annyira hűlt, hogy kezünket beletartva, könnyen kiálljuk, aszalókra vagy deszkákra kiterítve, jól megszáritjuk, míg a hüvely törékennyé válik.

*) Előertvény alatt mesterségesen telepített oly fiatalost értünk, melynek célja gyér beárnyékolás által a talajt a napsugarak akadálytalan hatásától, s az alája telepített árnyttűrő és fiatal korokban kényes fanemeket a nap hevétől és fagyoktól védelmezni.

Ekkor a hüvelyeket erős zsákba tesszük, azt csak félig megtöltve, a zsákot jól bekötve s szénára vagy szalmára fektetve bottal addig páholjuk, míg a hüvelyek kinyílnak és eltöredeznek. A magot azután a hüvelyek töredékeiből rostálás és pallólas által könnyű elválasztani.

A mag szellős helyen több évig megtartja csirázási képességét.

C.) A vetésről.

A felett nem vagyunk kétségben, hogy mélyen megporhanyított talajban az ákác is, mint minden más fanem, sokkal jobban tenyészne, mint megdolgozatlanban s miután e fanem mindenekfelett szereti a laza talajt, melyben gyökerei messze elágaznak s melyet gyöksarjai által legkönnyebben képes elfoglalni, kötött talajon megtelepítését csak mély megdolgozás mellett ajánlhatjuk. De mi úgy tekintjük e fanemet, mint mentőszert a költséges ertvényezés ellen s leginkább oly talajon szeretnők megtelepíteni, mely elég homokos és porhanyó lévén, az olcsó megtelepítést lehetővé teszi. Ily talajon a kisebb mérvű megdolgozással is célt érünk. Ha a talaj hajlása a szántást megengedi, akkor azt nyáron vagy ősssel pásztásan megszántjuk, még pedig költségkímélés végett a pásztákat csak 3—5 barázda szélességűre vesszük. A közbelső barázdát, melybe a mag jó, ágyekével lehető mélyen felporhanyítjuk s tavasszal megboronáljuk, vagy legalább a közbelső barázda göröngyeit szétverjük.

Ha a pászták közeit legeltetésre vagy egyéb mezei használatra akarjuk használni, — mi egyébiránt csak jobb talajon megengedhető — akkor a pászták középtől középig mérve 4—6 ölnyre (8—12 meter) lehetnek egymástól.

Ha ellenben azonnali teljes beerdősítés a cél, akkor egymás mellé csak három bárázdát húzunk, s a pászták középvonalai egymástól 6—12 lábnyira (2—4 meter) eshetnek.

A hol a szántás nem lehetséges, vagy a kézi munka drága, ott a foltvetést alkalmazzuk. A foltokat úgy jelöljük ki, mint az ültető gödröket (lásd -ik lapon) szokták, s hasonló módon is dolgozzuk meg, lehető mélyen. A foltok nagyságával nem szabad nagyon fukarkodnunk; azoknak legalább 15—18 hüvelyk (40—50 centimeter) szélesek és ép oly hosszaknak kell lenniök. Rendkívül elősegítné a fiatal ákácok növekedését, ha a foltok közeit a 3-ik évben felkapálnók. A foltokat ugyan tavasszal a közvetlen vetés előtt is elkészíthetnők, de sokkal jobb e munkát ősssel végezni.

A vetést mindig tavasszal eszközöljük, mikor a derek ideje már elmúlt, tehát április két utolsó hetében; mert a korán kicsirázó gyöngye növényt a legkisebb dér is semmivé teszi; de másrészt gondoskodnunk kell arról is, hogy a mag csirázására elegendő nedvességet kapjon.

Legbiztosabban fog sikerülni a vetés, ha a magot megfelelő nagyságu edénybe téve, arra forró vizet öntünk, de csak egy perczig hagyjuk rajta s megint gyorsan leöntjük. Azután néhány percz mulva, midőn a víz mintegy 35—40 Celsius fokra lehűlt, megint rátöltjük a magra s így kihűlni hagyjuk. A forrázásnál nagyon vigyázatosan és gyorsan kell

eljárni, mert különben a mag csiraképességét könnyen elvesztené. Ha a föld elegendő nedvességgel bír, ápril két utolsó hetében a magot elvetjük, de ha száraz a talaj, kénytelenek vagyunk esős időt bevárni s a magot megforrázás után azonnal a nedves földbe elvetni, hol az néhány nap alatt kicsirázdik.

Pásztás vetésnél a pászta közepén $1-1\frac{1}{2}$ hüvelyknyi mély hornyot húzunk kis kapával, úgy, hogy az épen a mélyen megporhanyított — és már megboronált vagy gereblyélt — barázda közepére essék, s abba jó ritkán, átlag 5—6 hüvelyknyi távra vetjük a magot s egyenként, s egy-szersmind kezünkkel $1-1\frac{1}{4}$ hüvelyknyire (3 centimeter) földdel betakarjuk. Vethetünk azonban kapa alá is, minden lyukba kettőt-hármat, mintegy $\frac{3}{4}$ —1 lábnyi (0,3 met.) távolságra, úgy, hogy $1-1\frac{1}{2}$ ''-nél (3 centimet.) vastagabb takarót ne kapjon; vagy végre ujjal vagy pálczával ferdén szurt ily mélységű lyukakba. Ezen munkát gyengébb munkások, gyermekek vagy asszonyok igen gyorsan végezhetik. Foltokba 6—10 szem magot teszünk, egymástól egyenlő távolságra, még pedig leghelyesebben ujjal vagy pálczácskával szurt $1-1\frac{1}{2}$ hüvelyk (3 centimet.) mély lyukakba; vagy a diagonális irányban húzott horonyba. Lehet azonban e célra alkalmazni a lapon ismertetett sorlyukatatót is.

D. Az ültetésről.

Az ákác ültetése nemcsak 1—3 éves korában, hanem később is, mikor már karvastagságot elért, könnyű és biztos. De néha már az egy éves csemete gyökérzete is oly terjedelmes, hogy azt sem gomostól, sem ékásó vagy ültető bottal ültetni nem lehet. Az ültető helyek elkészítése tehát csak ortókapával és ásóval, a gyökerek elhelyezése pedig kézzel történik. Nagyobb telepítvények kivételére legolcsóbb 1 éves ültőnczöket használni, de a 3 évesek legjobban szoktak fogamzani.

A talaj pásztás megművelése épugy történik, mint a vetésnél, csak hogy a megboronálás fölösleges. Minden pászta közepére egy sor ültőncz jó, még pedig az egy évesek egymástól 3—4' ($1-1\frac{1}{3}$ met.) a két vagy három évesek 4—5 láb (1,3—1,6 met.) távolságra. Lehet ugyan még tágasabban is ültetni, csak hogy az ültetvény annál később záródik. Az ültetés ősszel vagy tavasszal történhetik s ez utóbbi annyival is könnyebb, minthogy az ákác nagyon későn zöldül ki. Az ültetés előtt közvetlen kiásott gödröknek az ültőncz gyökeréhez mértéknek kell lenniök.

(Folyt. köv.)

T Á R S A L G Ó.

Közgyűlés 1876. április ho 10-én.

(Folytatás.)

Önálló ágendáink közül megemlítjük a „Probus“ szőlészeti és borászati egyesület alapszabályainak megállapítását s azoknak a nmlgu ministerium általi helybenhagyását. Az egyesület működését még eddig nem kezdte meg, a mi annyival inkább sajnálatos, mert a bortermelő és kereskedő közötti vitában, mely napilapjaink hasábjait betölté, ezen társulás az, mely a termelőnek a kereskedővel szemben is szilárd állást biztosít.

A kolozsvári faiskola ügye, melyről már múlt évi közgyűlésünkön tettünk jelentést, még maig sincs ellátva, miután Kolozsvár sz. kir. városa e célra köztelkünk és a békási út mellett fekvő azon helyiséget jelölte ki, melyet 1864-ben egyesületünknek örök adományul átengedett, és mely területet az egyesület nem nélkülözhet. Reméljük azonban, hogy a t. városi hatóság módot fog találni, a mondhatnók nélkülözhetetlen faiskola, vagy mi még czélszerűbb volna, u. n. iskolai kert létesítésére, mely mint nevelési eszköz és a gyümölcsstenyésztésre alapítható jobblétnak elsőrendű tényezője egyaránt nagy fontossággal bír és figyelmet érdemel.

A marhavásárok rendezése érdekében a nmlgu belügy-ministeriumhoz irtunk fel, mely kérelmünk kedvező ellátásra is talált; a phylloxera veszedelemmel szemben utóbbi augusztus 7-én tartott ülésünkben jeles szőlészeink Paget János és báró Apor Károly indítványára újabb óvintézkedéseket ajánlottunk a nmlgu földművelési ministeriumnak, mely felterjesztésünk azonban mindeddig válasz nélkül maradt.

Azon szomorú tény, hogy hazánk közgazdasági felvirágzása nézetünk szerint a törvényhozó testület által sem szellemileg, sem anyagilag eléggé erélyesen elő nem mozdítatik, arra késztetve egyesületünk választmányát, hogy a t. képviselő házhoz indokolt kérvényt nyújtson be a legsürgősebb törvényes lépések megtétele, valamint a földművelési dotáció felemelése iránt és bár a döntő fórum érdemlegesen e tekintetben még nem határozott, alapos reményünk van, hogy t. képviselőink nem fogják az ügyet elejteni s még a jelen második ülésszak alatt annak kedvező ellátását lehetségessé tenni. A politikai és szakirodalmi sajtó mondhatnók egyhangulag mellettünk nyilatkozott, számos társ egyesület pedig felterjesztésünkhöz pártolólág csatlakozni sziveskedett.

Az 1874. évben kezdeményezett gyümölcsészeti statisztika is körülményeinkhez képest elég jó sikerrel halad és miután a tordai vándorgyűlés határozatából a megkezdett munkát a lehető legnagyobb erélyvel folytatni kell, lesz annyi szívósságunk a kérdőíveket szünet nélkül mindaddig kiküldeni, míg a legindolensebb pomologus hazánkfiának válasza is be nem érkezik.

Egyesületünk buzgó tagja gr. Schweinitz Gyula számos európai culturállam ide vonatkozó törvényeinek tekintetbevételével egy birtokrendezési törvényjavaslatot készített és azt elfogadás végett választmányunkhoz beterjesztette. E jeles dolgozatot öt szakbizottság külön külön szempontból tárgyalás alá vette s a véglegesen megállapított szöveget elfogadásra ajánlotta. E törvényjavaslatot a képviselőházhoz, a földművelés és igazságügyi ministeriumokhoz felterjesztettük, Erdély valamelyi hatóságá-

nak megküldöttük és az országgyűlési képviselő urak között kiosztottuk. Bizton reméljük, hogy az ezen ügyben megindult mozgalom ez egyszer sikerre vezet és az erdélyi részeknek életkérdése végre valahára kedvező megoldásra talál. Örömmel tudatjuk, hogy említett törvényjavaslatunk a napokban a szász nemzeti egyetem költségén hiteles német szöveggel napvilágot látott és így hivatva lesz az érdeklődést országreszünk német ajku polgártársai körében is felkelteni, őket is a czélszerűen eszközölt birtokrendezés és tagosítás áldásos következményeire figyelmessé tenni.

Hanyatlásnak indult lótenyésztésünk ügye sem kerülte el választmányunk figyelmét és szakértő lótenyésztő birtokosaink, valamint más szaktekintélyek személyeikben külön bizottság kéretett fel, mely gr. Schweinitz Gyula dolgozata és fogarasi ménes parancsnok Ilniczky ezredes urnak írásban beküldött munkálata alapján a felállított 17 kérdésre a válaszok szövegét megállította, mely választmány által elfogadtatván, jelenleg a m. kir. földmivelési és honvédelmi, valamint a cs. és k. közös hadügyminiszteriumnál várja kedvező ellátását.

Jelentésünk folyamán megemlékeztünk arról, hogy a nmlgu miniszterium a Petróczy Pál által szerkesztett székelyügyi emlékiratra nézve véleményt kért, mely körülmény arra indította a választmányt, hogy e fontos ügyet önálló tárgyalásra tűzze ki s egyrészt a Székelyföld, másrészt általában egész Erdély közgazdasági jelenét és jövőjét beható figyelmére méltassa. E munkának is oroszlan része fáradhatlan tagtársunkat gr. Schweinitz Gyulát illeti. A kiküldött bizottság és később a választmány a bemutatott szöveg első részét, az indokolást, változatlanul magáévá tette, a második részt pedig, az indítványokat némileg módosította. Ezen emlékirat 25 indítványpontja hazafias kormányunk elé egy szép és aránylag kevés pénzáldozattal keresztül vihető programot tár — reméljük és hisszük, hogy nem hiában, mert a mennyire a magunk, ép úgy vagy talán még inkább kívánja az állam érdeke, hogy e javaslatok egytől egyig és minél előbb fogatosítottassanak!

T. közgyűlés! ennyiből áll, mit a lefolyt évi működésünk-ből megemlékezésre méltónak tartottunk és ha fáradozásunk után nem hivatkozhatunk is minden esetben az elért sikerre, azon megnyugtató öntudattal fejezhetjük be jelentésünket, hogy az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmánya tőle telhetőleg most sem mulasztott el egy lépést sem, melyet hivatászerű kötelessége és megbizónak érdeke eléje szabott és szíve mélyéből óhajta, hogy utóda, az új választmány, az örökségül reá maradt szép terveket, országreszünk és az egész magyar hazájára mielőbb és minél teljesebben megvalósíthassa!

A titkári jelentés helyeslő tudomásul szolgál.

65. A pénztár vizsgáló bizottság nevében Tóth Zsigmond a következő jelentést olvassa fel:

Tisztelt közgyűlés:

A tiszteletteljesen alólirt pénztár vizsgáló bizottság a következő jelentést terjeszti be.

Mindenekelőtt legkedvesebb kötelességünknek tartjuk ki nyilvánítni, miszerint egyletünk pénzbeli számadásait ez alkalommal is a legnagyobb pontossággal vezetve találtuk, úgy,

hogy ennek nyomán egyleti pénztárnok tekintetes Dr. Hintz György ur fáradhatlan buzgóságát a t. közgyűlés méltányoló elismerésébe a legmelegebben ajánljuk.

A nagy szorgalommal összeállított 1875. évi pénztári zárszámadást, rovatos vagyonskimutatást és vagyonsmérleget, lapunk 14. száma mellett közöltetvén és itt is a tisztelt tagok között közöltetvén, kiosztatván, felolvasottnak kérjük tekinteni s bátrak vagyunk az egyes rovatoknál netán felmerülő észrevételeinknek kifejezést adni.

Az alaptőke rovatára 1875-re 61,140 frt 44 kr. vitetett át, ehhez járult a lefolyt évben urbéri papirokban 210 frt névérték és 100 frt készpénz, úgy, hogy az alaptőke leütve a 2073 frt 94 kr. készpénz követelményt, 1875. december 31-én 61,345 frt 44 kr. értéket képvisel.

A rendes kamat és részvényjövdelem rovatában most is az 1874. évi közgyűlés határozata szerint a hivatalnoki s kerti személyzet fizetése egy tételben van egyesítve, mi által azon csalódás idéztetik elő, hogy a kert annyival kevesebbe kerül, mint mennyi összeget az ottani személyzet fizetése kitesz.

Ezen rovat első tételéből 1197 frt 50 kr. esett mult évben a nevezett személyzet fizetéséül és nagyon kérjük a tisztelt közgyűlést sziveskedjék az elrendelt és a tényeknek meg nem felelő számcsoportosítástól elállani s a régi rendszert, mely szerint a köztelket terhelő minden költség ugyancsak azon rovatban legyen kimutatva, ismét vissza állítani.

A köztelek rovata, a fizetések elhagyásával is 1218 frt deficitet mutat fel, ennek hozzászámításával az összes hiány 2415 frtot tesz, melynek pótlása egy részt a rendes jövedelemből, más részt a zárszámadás 8-ik tetele szerint a nagy-bunieteti pénztártól felvett 1400 frtból történt.

Az aranyalap ezuttal először egyesíti magában a tulajdoui képeni aranyalap es gazdasági verseny díjalap teteleit, mint azt az 1874. évi tisztelt közgyűlés elrendelte.

A Borsalapítvány, gazdasági vándorgyűlés, szőlészeti vándortanárs rovatára megjegyzésünk nincs, a méhkas államdíj rovata ezentul meg fog szünni, mert már is 4 frt 50 kr. tulkiadást mutat fel.

A bécsi világtárlat rovata már csak 181 frt 13 krt mutat, mint az egylet által előlegezett összeget, mely megtérítésre vár; czélszerű volna, ha a tisztelt közgyűlés utasítaná a tisztelt igazgató választmányt, hogy ezen összegnek, mely tudtunk szerint főleg egy helyről követelendő, erőlyes behajtása iránt a kellő lépéseket tegtegye.

A va, jonmérleg áttekintésénél mindenekelőtt szemünkbe ötlük a hátralékoknak ismét felszaporodott nagy összege, mely 13549 frt 91 krt tesz, főkép feltűnő a mai viszonyok mellett példátlanul olcsón kiadott tőkénk után felmerült 573 frt 75 kr. kamathátralék.

Miután a hátralékokról vagyonsleltározási jelentésünk különben is megemlékezik, e helyen csak arra szoritkozunk, mondaná ki a tisztelt közgyűlés, hogy az összes kölesöntőkék kivétel nélkül felmondassanak és még a jelen év folytán a pénztárba befizettessenek, a befolyt pénzen pedig urbéri papirok vásároltassanak.

A kölcsönös tűzkármentő társulatnál, mint ügyvezett „letél” szereplő összeg még most is per alatt állván, az ügy a lefolyt 1875. évben sem tisztázható.

A pénztárvizsgáló bizottság így a zárszámadáson, rovatos vagyonkimutatáson és vagyonmérlegen végig haladva, a készpénz és urbéri papírok számbavételéhez fogott.

A készpénz készlet a kimutatott 71 frt 60 kral egyezőnek találtatott.

Az urbéri papírok készlete a következő:

5 darab ezer forintos	5250 frt.
2 darab ötszáz forintos	1050 frt.
63 darab száz forintos	6615 frt.
28 darab ötven forintos	1470 frt.

Összesen . 14385 frt.

osztrákérték névértékben. A kisebb kötvények ezeresek iránti becserélése a folyó évben mulhatlanul meg fog történni, miután ezuttal a szelvényvek is megújítandók és így a kötvények összevonása minden nagyobb fáradság nélkül lehetséges.

Mindezeknek elősorolása után azon tiszteletteljes kérésrel fordulunk a tisztelt közgyűléshez, szíveskedjék egyleti pénztárnok tekintetes dr. Hintz György urat a fennhagyandók fennhagyásával az 1875-ik évi zárszámadás terhe alól felmenteni.

Tisztünkhez tartozván még a folyó évi költségvetésnek elkészítése is, azt a következőkben vagyunk bátrak előterjeszteni:

Remélt bevétel:	
1. Urbéri papírok után	650 frt.
2. Kölcsöntöke kamatai után	1150 frt.
3. Alapítványi tőkék után	800 frt.
4. Részvénydíjak után	1000 frt.
5. Közelki jövedelmek	1400 frt.
Összesen	5000 frt.

Kiadási előirányzat:	
1. Hivatalnokok és kerti személyzet fizetése	2600 frt.
2. Közelki kiadások	1800 frt.
3. Folyóiratok és könyvek	200 frt.
4. Postai költségek	120 frt.
5. Nyomatványok	100 frt.
6. Előre nem látottakra	180 frt.
Összesen	5000 frt.

Ezzel tiszteletteljes jelentésünket bezárva, maradunk a tisztelt közgyűlésnek

Kolozsvártt, 1876. mártius 24-én.

alázatos szolgáló

Filep István, s. k.

Tóth Zsigmond, s. k.

Gamauf Vilmos, s. k.

mint a számvizsgáló bizottság tagjai. —

A pénztári jelentés helyeslő tudomásul szolgálván, közgyűlés elhatározza, hogy

a) egyleti pénztárnok T. Dr. Hintz György urnak fáradhatatlan buzgóságáért jegyzőkönyvi elismerés és köszönet szavazzassék;

b) a kerti személyzet fizetése ezentul ismét a közelki rovatban lesz elszámolandó;

c) a bécsi vilákiállítás után fennmaradt hátralék felhajtására erélyes lépések teendők;

d) mindazon kölcsöntökek, melyek után a kamatok pontatlanul és késedelmesen fizettetnek, felmondandók;

e) egyleti pénztárnok T. Dr. Hintz ur a fennhagyandók fennhagyásával az 1875 évi zárszámadás terhe alól felmentetik, — végre

f) a bemutatott bevételi s kiadási előirányzat közgyűlés által elfogadtatik.

66. A vagyonleltározó bizottság nevében Tóth Zsigmond a következő jelentést olvassa fel:

Tisztelt közgyűlés!

A tekintetes igazgató választmány a tiszteletteljesen alulírottakat 315—1875. j. k. szám alatt a czéliből küldötte ki, hogy a felmerült nagy hátralékokat tüzetesen vizsgálják meg és az egyleti pénztár követelésait három osztályba: biztos, felhajtatlan és kétesekre sorozzák.

E feladatunknak megfelelően, mindenekelőtt mint leg-sürgősebb teendőt, az egyleti ügyvéd urnak beperesítés végett átadott követeléseket vizsgáltuk át és ennek nyomán az alól tiszteletteljesen mellékelt részletes jegyzék szerint találtunk:

A) alatt felhajtatlant 1040 frt. alapítványi tőkét, 816 frt alapítványi kamatot és 688 frt 70 kr. részvénydíjat, melynek kiutalását tiszteletteljesen kérjük.

B) alatt kétes követelésűnek 2295 frt 57 kr. alapítványi tőkét, 1667 frt 72 kr. alapítványi kamatot, és 944 frt 70 kr. részvénydíjat, mire nézve bátrak vagyunk ajánlani, miszerint a t. ig. választmány még a folyó évben ezen követelések alaposságát kipuhatólni szíveskedjék.

A hátralékok illetően leltározását minden számadási év végével mindaddig folytatandónak véljük, míg egyletünk követelése teljesen tisztázva nem lesznek.

Kolozsvártt, 1876 ápril hó 1-én.

Filep István, s. k.

Gamauf Vilmos, s. k.

Tóth Zsigmond, s. k.

Tompa Károly, s. k.

A vagyonleltározó bizottság jelentése sajnós tudomásul szolgálván, közgyűlés elhatározza, hogy

a) a névszerint felsorolt felhajtatlanok u. m. Egyezer és negyven forint alapítványi tőke, Nyolczszáztizenhat forint alapítványi kamat és hatszáznyolczvannolcz forint 70 kr. részvénydíj ezenel kiutaltatnak, miről egyleti pénztárnok és ügyvéd urnak ahhoz tartás végett tudósítani fognak,

b) a névszerint felsorolt kétes követelések u. m. Kétezer-kétszázkilenczvenöt forint 57 kr. alapítványi tőke, Egyezer-hatszázhatvanhét forint 72 kr. alapítványi kamat és Kilenczszáz-negyvennégy forint 70 dr. részvénydíj, még a folyó 1876. évben választmányi vagy ügyvédi uton kitisztázandók és az elért eredményről a jövő évi rendes közgyűlésnek jelentés teendő;

c) a hátralékok illetően leltározása évről évre mindaddig folytatandó lesz, míg egyletünk követelése teljesen kitisztázva nem lesznek.

(Folyt. köv.)

EGYVELEG.

* Erdélyi gazdasági egyesület. Az erdélyi gazdasági egyesület 1876 év majus hó 1-én d. e. 11 órakor belkőzép-utca 13 sz. alatt Gróf Mikó házában levő hivatalos helyiségében választmányi ülést tart, melyre a t. tagok ezzel meghivatnak.

* Arnulf bajor herczegnek, kit erdélyi gazdasági egyesületünk közgyűlése legközelebb tiszteletbeli taggá választott, a pergamentre nyomtatott diszes oklevél a napokban küldetett el. Ő kir. fennsége magánaton már korábban távirattal értesítettvén megválaszolásáról, erre az illetőnek szintén távirattal következőleg válaszolt: „Kérem az egyesületnek őszinte köszönetet mondani az irántam tanusított figyelemért. Az erdélyi mezőgazdaság felvirágzását mindenkor részvétellel fogom kísérni.“

* Az első erdélyi tyuktenyésztés intézet legújabb árjegyzéke megjelent. Ezen jeles intézet, mely Hohenberg Onderka Márczelné, szül. Gróf Haller Louise buzgó és avatott vezetése alatt áll 40 faj tyuk és páva, 5 faj pulyka, 12 faj réce és 2 faj ludnak tojásait hozza ez uttal forgalomba, a tyuktojás darabjának ára 15—50 krt, a pávatojásé 30 krt, a pulykatojásé 20—30 krt, a récetojásé 15—30 krt, végre a ludtojásé 40 krt tesz. A tojások szétküldése majus elején kezdetik meg. A begyűlendő megrendelések egymásutáni sorozatban fognak teljesíteni faládákban gondosan berakva postai utánvétel mellett. Csomagolási illeték 30 kr. Részletes árjegyzékkel, esetleg bővebb felvilágosítással a t. tulajdonosnő is szívesen szolgál, eb-
beli megkeresések fenti cím alatt Fehéregyházára, utolsó pósta Segesvár intézendők.

* Az általános termesztésre ajánlott gyümölcsfajok jegyzékét, a nmlgu földmívelési ministerium felszólítása folytán erdélyi gazdasági egyesületünk kertészeti szakosztálya a megszabott számban és az erdélyrészi igényeknek szemmel tartásával következőleg állapította meg: I. Almák: Nyári vajalma, ny. Piros asztrakáni, ny. Grävensteini, ö. Angol arany parmain, t. Batul, t. Pojnik, t. Szász pap alma, t. Schönbrunni reinette, t. Baumann reinette, t. Casseli nagy reinette. II. Körték: Császár körte (torzsátlan, Lőrincz kovács), ny. Vilmos, ny. őszi pergament, ö. Diel vajkörte, ö. Bose kobakja, ö. Pisztrang körte, t. Colmar souverain, (d' Argenson), t. Manna Colmar, t. Josephine des Malines, t. Brüsseli pergament, t. III. Szilvák: Beszterczei, Husos, Zöld reine claudé, Olasz szilva, Victoria. IV. Őszi barackok: Korai bibor, Montreuil noir, Madleine rouge, IV. György, Lindley. V. Kajszi barackok: Bredai, Korai hollandi, Ambrozia, D' Auvergne, Nancy. VI. Cseresznye: Májusi cseresznye, Hortensia, Geszti pongrácz, Werder feketéje, Maraschino. VII. Megy: Korai piros Amarella, Ostheimi. VIII. Szőlő: (főleg borszőlő). Som, Leánya, Kövér, Járdovány, Riesling rajnai, Riesling olasz, Carbenet, Pinot noir, Chasselas és Muskotály fajok.

* A cserebogár és cserebogárczák szedése a birodalom tulsó felében hatóságilag van elrendelve s p. o. Csehországban eddig 32 krt fizettek egy alsó ausztriai mérő cserebogár, vagy álczájáért. E díjat a cseh erdészeti egy-

let csekélynek találván, arra kérte az ottani helytartó-tanácsot, hogy a beváltási ár hectoliterenként 2 frt 44 krra (mérőnként 1 frt 50 krra) emeltesse, mert csak így lesznek képesek a nagymérvű kárnak elejét venni. Egyszersmint azt is indítványozá nevezett egyesület, hogy a költségeket, nem mint eddig, az illető község és az ország közösen, hanem tisztán az ország hordozza, mert féltő, hogy számos község rosszul értelmezett takarékoságból nem szedeti a cserebogarat, vagy legfeljebb csekély mértékben. Valjon nálunk történik-e e tekintetben valami???

* Nehezen csirázó kerti magvak előkészítése. A kertészetet gyakorlók kétségkívül kellemetlenül tapasztalják azt, hogy sok mag egy vagy két évet pihen a talajban, míg kicsirázik. Ezen hátrányt Nowotny Vilmos tanácsa nyomán a következő módon lehet mellőzni: $\frac{3}{10}$ liter (1 megszely) vízre egy evőkanál sósavat számítva, a folyadékot jól megvegyítjük és a magot benne 24 óráig áztatjuk; puhább hüvelyű mánál a sósav és áztatási időnek fele is elegendő. A magot azután rendszeres módon elvetjük, de kikelésig folytonosan nedvesen tartjuk mert különben kiszáradás esetén az így csiráztatott mag tönkre megy. A szer csalhatatlan. Hagyma, zeller, répa sat., melynek magja különben 4—8 hetet tölt el a talajban míg kikel, így kezelve ugy melegágyban, mint szabadban már nyolcz nap mulva megindult.

* Piaczi árainkat illetőleg megjegyezzük, hogy lapánk zártáig Naszód, S.-Sz. György és Torda újabb heti vásáraitól tudósítást nem vettünk, a dévai gabonaárak 100 kilogrammonként vannak jegyezve.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Luczerna,
Lóhere,
Bükköny,
Takarmányrépa
Pignoletto, szirmiai, és
doutonkorn törökbuzák,
külömbféle takarmány füvek
és „Early Rose“ burgonya kapható
jutányos áron

TAUFFER FERENCZ

magkereskedésében

Kolozsvártt.

(3)

(17—52)

VICTORIA biztosító társaság Kolozsvártt

(alapított 1865-ben).

Forgalmi kimutatása: (1874. decz. 31.)

Összes bevételek kezdettől	
(1865)—1873. év végéig	16.229,161 f. 17 kr. o. é.
Bevétel 1874-ik évben	3 376,862 f 82 kr. o. é.
összesen	19.606,023 f. 99 kr. o. é.

Kifizetett károk kezdettől	
(1865)—1873. év végéig	5.355.856 f. 42 kr. o. é.

Kifizetett károk 1874. évben	
1.324,799 f. 85 kr. o. é.	
összesen	6.680,656 f. 27 kr. o. é.

Kiosztott nyeremény kezdettől	
1874-ik év végéig	439.738 ft. 69 kr. o. é.
Évi díj bevétel ca.	1.500,000 ft. — kr. o. é.
összesen	4.869,989 ft. 32 kr. o. é.

Biztosításokat fogad el:

- tűz károk ellen (ha villám által okozottak is) épületekre, gyárookra, készletekre, ingókra stb.
- jégkárok ellen teljes kárterítéssel
- az ember életére minden módozatokban; — és közvetiti
- a tulélesi csoport biztosításokat.

Központi iroda: Kolozsvártt, főter 26. szám.
Vezérügynökségek: Bécs, Budapest, Grác, Praga.

Főügynökségek: Arad, Brassó, Debreczen, Eszék, Győr, Kassa, Maros-Vásárhely, Nagy-Beeskerek, Nagy-Enyed, Nagy-Szeben, Pozsony, Szeged, Temesvár és Triest.

Vidéki ügynökségek: a birodalom minden jelentékenyebb helységében.

A „VICTORIA“ biztosító társaság 10 éves működése alatt, kötelezettségének mindig híven és pontosan megfelelvén, bizalommal hívja fel a közönséget, biztosításait jövőre is első sorban ezen tisztán hazai és minden idegen elemtől ment intézet által eszközöztetni.

(1) (9—26)

VICTORIA biztosító társaság.

Piaczi árak.

A héti vásár		Egy hectoliter (=162 bécsi mérő)						100 Kilogramm (=178-55 bécsi font)		1 köbméter (=0-14 bécsi köböl)	1 kilogramm (=1-78 bécsi font)
helye	napja	tiszta búza	elegy búza	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marhas
ára krajczárookban											
Besztercze	april. 17.	650	550	520	—	330	—	—	180	300	26
Brassó	april. 7.	610	480	320	350	294	280	—	—	—	36
Csik-Szereda	april. 19	700	565	425	375	300	400	370	140	137	30
Décs	april. 25.	924	880	650	—	130	350	580	160	450	28
Déva	april. 22	690	560	520	465	230	340	230	145	136	32
Erzsébetváros	april. 22.	540	440	340	—	300	240	280	150	300	32
Gy.-Sz.-Miklós	april. 2.	650	585	350	350	240	325	255	80	—	32
Fogarás	april. 21	620	390	285	—	237	230	280	120	480	32
K.-Fehérvár	april. 2.	726	574	450	—	328	250	400	180	300	36
Kolozsvár	april. 27.	650	440	390	—	240	240	230	140	360	38
M.-Vásárhely	april. 20	548	336	340	270	210	210	270	50	325	32
Naszód	april. 6.	720	600	330	330	260	280	400	250	125	28
Nagy-Enyed	april. 20.	600	525	325	—	205	230	315	60	444	32
N.-Szeben	april. 25.	590	440	360	440	280	280	240	—	350	30.
S.-Sz.-György	april. 10.	620	570	350	400	290	350	500	100	230	32
Szamosújvár	april. 24.	720	460	400	—	270	210	300	75	450	32
Sz.-Régen	april. 20.	500	317	325	217	217	220	180	80	300	24
Sz-Údvarhely	april. 25.	600	425	350	—	260	260	250	100	350	36
Torda	april. 15.	660	500	360	300	270	230	250	120	1100	32
V.-Hunyad	april. 22	550	428	370	—	250	270	200	100	600	36

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjszabalyzata.

lap	szeri hirdeteskör											
	1-3		4-6		7-12		13-24		25-52		53-100	
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
1/16	14	—	36	—	70	—	120	—	200	—	360	—
3/16	7	—	18	—	35	—	60	—	100	—	180	—
4/16	3	50	9	—	17	50	30	—	50	—	90	—
2/16	1	75	4	50	8	75	15	—	25	—	45	—
1/16	—	90	2	25	4	40	7	50	12	50	22	50

Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

TARTALOM:

A dohány termesztése. — Utmutatás a Mezőség koparáinak befásítására. — Tár-algö. — Közgyűlés 1876. április hó 10-én. — Egy-veleg. — Hirdetések. — Piaczi árak.